

บทที่ 1 บทนำ



ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อมวลชนไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้เข้ามามีบทบาทและเกี่ยวข้องกับ การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเป็นอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องมาจากการที่สื่อมวลชน เป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสาร เหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่ง มีผลทำให้รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนในสังคมมีการปรับเปลี่ยนตามไปด้วย

สื่อมวลชนที่ได้รับความนิยมมากก็คือ สื่อประเภทอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิทยุ กระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ อันเนื่องมาจากสื่อประเภทนี้สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว และครอบคลุมทุกพื้นที่แม้ว่าจะไกลเพียงใด และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้รับสารที่ไม่สามารถอ่านออก เขียนได้ ก็ยังสามารถรับสารจากสื่อมวลชนทั้ง 2 ประเภทนี้ได้เช่นกัน (F.W. Trey, 1966) โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อได้เปรียบข้อสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถสื่อให้ผู้ชมได้ทั้งภาพเคลื่อนไหว และได้ยิน เสียงไปพร้อมๆ กัน ซึ่งจะเข้าถึงผู้ชมได้มากกว่าสื่ออื่นๆ อันเนื่องมาจากมนุษย์เราสามารถรับรู้จาก การได้เห็นถึง 75% และจากการได้ยินอีก 13% ทำให้ผลรวมตัวเลขการรับรู้ของมนุษย์สามารถได้ รับรู้ถึง 88% จากการได้ทั้งภาพและเสียงจากสื่อชนิดนี้ (อรรถนพ เรียรถาวร, 2520)

จากการที่โทรทัศน์ได้เข้ามามีบทบาทต่อคนในสังคมทุกเพศทุกวัย ดังจะเห็นได้ จากเด็กจะเริ่มดูโทรทัศน์ได้ตั้งแต่อายุ 2 ปี คือก่อนเข้าโรงเรียน และยังคงใช้เวลาอยู่หน้าจอ โทรทัศน์อีกยาวนาน แม้จนกระทั่งเรียนจบจากโรงเรียนแล้ว จะเป็นทีที่กล่าวขานกันว่า เด็กไทย กลายเป็น “คนรุ่นโทรทัศน์” (Television Generation) ใช้เวลาดูโทรทัศน์เฉลี่ยวันละ 3 – 4 ชั่วโมง ซึ่งคิดเป็นเฉลี่ยปีละ 2,000 ชั่วโมงโดยประมาณ (สายฤดี, 2533)

สื่อโทรทัศน์ถูกจัดว่าเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก แม้จะมีการพัฒนาการนำ เสนอข่าวสารความรู้มากขึ้น สื่อโทรทัศน์ก็ยังคงมีบทบาทที่สำคัญ คือ การมุ่งเน้นให้ความบันเทิง แต่ผู้ชมเป็นส่วนใหญ่ รายการส่วนใหญ่ที่นำเสนอจึงออกมาในรูปของความบันเทิง สนุกสนาน โดยมีสาระสอดแทรกเข้ามาในรายการต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันรายการโทรทัศน์ได้มีการนำเสนอในรูปแบบ ต่างๆ ได้แก่ รายการข่าว รายการเพลง เกมโชว์ ทอล์คโชว์ การให้ผู้ชมได้มีส่วนร่วมในรายการมาก ขึ้น รวมถึงละครโทรทัศน์ ซึ่งนับว่าเป็นรายการประเภทหนึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงมาในทุกยุค

ทุกสมัย อันเนื่องมาจากการเข้าถึงผู้ชมได้ในทุกระดับชั้น ซึ่งในปัจจุบันก็ได้มีการนำเสนอละครโทรทัศน์มากขึ้น ทั้งในแง่ของจำนวนเรื่องของแต่ละสถานี และระยะเวลาในการออกอากาศ

นักเขียนเจ้าของนามปากกา "รพีพร" (2529 : 36) ผู้ทำงานอยู่กับวงการโทรทัศน์มาเป็นเวลานาน โดยเฉพาะวงการละครในยุคแรกๆ ได้กล่าวถึงความสนใจของผู้ชมในยุคนั้นว่า "ละครโทรทัศน์มีอิทธิพลสูงกว่ารายการอื่นๆ ของทุกสถานีโทรทัศน์ ประชาชนส่วนใหญ่นิยมดูกันมากที่สุด ยกเว้นบางช่วงหันไปสนใจรายการอื่นบ้าง อาทิ มวยชิงแชมป์โลก ฟุตบอล กรีฑาระดับโลก และรายการข่าวภายในภายนอก เฉพาะที่เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองหรือภัยธรรมชาติ หรือมีปรากฏการณ์แปลกใหม่เกิดขึ้นในโลก ซึ่งส่วนใหญ่มีลักษณะชั่วคราวที่จะเกิดขึ้น แต่รายการที่มั่นคงยั่งยืนก็คือ ละครโทรทัศน์"

นอกจากความบันเทิงที่จะได้จากละครโทรทัศน์แล้ว ในประเด็นของอิทธิพลทางอ้อมก็ยังสามารถให้ความรู้ รวมถึงการทำหน้าที่ในการขัดเกลาทางสังคมซึ่งเป็นกระบวนการที่สอนให้รู้ถึงการปฏิบัติตัวในสังคม ละครโทรทัศน์จึงเป็นเสมือนตัวแทนในการบอกคนในสังคมให้รู้ถึงค่านิยม และแบบอย่างของสังคมโดยวิธีทางอ้อม นอกจากนี้การที่ลักษณะของละครโทรทัศน์เป็นความบันเทิงแบบเล่าเรื่อง (Narrative Form) ซึ่งมีการดำเนินเรื่องยาวต่อเนื่อง (Continuing Story) โดยใช้เวลาออกอากาศเป็นเดือน และนำเสนอเป็นตอนๆ ทำให้ผู้ชมละครรู้สึกว่าได้เรียนรู้ความเป็นจริงด้วยประสบการณ์ของตนเอง ในขณะที่เดียวกันละครโทรทัศน์สามารถตอบย้ำเนื้อหาสาระใดๆ ที่ต้องการได้ไม่ยาก และการที่แนวเรื่องของละครที่ดูสมจริงใกล้เคียงกับชีวิตจริงของผู้ชม ทำให้รู้สึกเสมือนเป็นตัวละครนั้นๆ โดยมักจะเปรียบเทียบการกระทำและชีวิตของตัวละคร กับสิ่งที่ตนคิดจะทำถ้าเป็นตัวละครนั้นๆ (Allen, 1985)

สไตน์ พันธุมโกมล (2517 : 66) ได้กล่าวไว้ว่า ศิลปะการละคร คือ ศิลปะที่เกิดขึ้นจากการนำภาพจากประสบการณ์ และจินตนาการของมนุษย์มาผูกเป็นเรื่อง และนำเสนอในรูปแบบของการแสดง โดยมีนักแสดงเป็นผู้สื่อความหมาย และเรื่องราวต่อผู้ชม จุดมุ่งหมายของศิลปะการละครจึงเกิดขึ้นจากความใฝ่ฝันของมนุษย์ที่จะเข้าใจมนุษย์ ในบางครั้งที่มนุษย์ไม่สามารถจะเข้าใจตนเองได้ เพราะปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอยู่ใกล้ตัวเกินไป ไม่สามารถใช้คิดพิจารณาแยกแยะได้ แต่เมื่อปัญหานั้นไปเกิดขึ้นกับผู้อื่นและตนเองไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเรื่องนั้นๆ มนุษย์มักจะสามารถมองปัญหาและหาวิธีแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างชัดเจน ในทำนองเดียวกันการได้ชมละคร เรามักจะใช้ความคิดพิจารณาได้เป็นอย่างดีว่าใครผิดใครถูก และใครควรทำอย่างไรเพื่อมิให้เกิดปัญหาดังที่ได้พบเห็นในละคร ซึ่งความเข้าใจที่ได้รับจากการดูละครจะ

สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้ ละครจึงสอนให้ผู้ทำและผู้ชมมีใจกว้าง รู้จักใช้เหตุผลเพื่อรับฟังความคิดเห็น และการกระทำของผู้อื่น

ลักษณะที่สมจริงสมจัง (Realistic) หรือเกือบเหมือนจริง (Almost Realism) รวมทั้งจำนวนระยะเวลาที่ใช้ไปกับการดูละคร และการนำเสนอเรื่องราวอย่างซ้ำๆ นั้น เป็นการชี้ให้เห็นถึงพลังซึ่งมีศักยภาพอย่างมากของละคร นั่นคือ ละครสามารถก่อให้เกิดหรือส่งเสริมระบบคุณค่าต่างๆ ของสังคม ละครสามารถชี้แนะว่าผู้คนควรปฏิบัติอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อีกทั้งละครสามารถกำหนด หรือจำกัดขอบเขตของพฤติกรรม และนำประเด็นต้องห้ามที่ไวต่อความรู้สึก (Sensitive) ของคนในสังคมมาอภิปรายถกเถียงได้ เช่น ประเด็นเรื่องยาเสพติด การทำแท้ง การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่ง การรักร่วมเพศ เรื่องชาติภพ บาปบุญคุณโทษ และเวรกรรมมีจริงหรือไม่ เป็นต้น

ผู้คนส่วนมากมักจะมองว่าละครโทรทัศน์ไร้สาระ ไม่ประเทืองปัญญา นำเน่า โดยคนดูก็มักจะโทษผู้สร้างว่า ยัดเยียดแต่ละครน้ำเน่าให้ เมื่อคนดูไม่มีทางเลือกก็ต้องดูกันไป ในส่วนของผู้สร้างก็จะมีข้อโต้แย้งกลับมามาก ก็ผู้อุปถัมภ์รายการมักจะเลือกซื้อแต่ละครน้ำเน่าจึงต้องสร้างออกมาในแนวนี้ และเมื่อไปฟังความเห็นจากคนกลุ่มนี้ ก็จะอธิบายว่า ละครน้ำเน่าเป็นที่นิยมในกลุ่มคนดู สร้างขึ้นมาไม่ว่าก็เรื่อง หรือเรื่องเก่านำมาสร้างใหม่ก็ยังคงเป็นที่กล่าวขวัญถึงในกลุ่มคนดู พวกเขาก็ต้องเลือกที่จะสนับสนุนละครเหล่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีข้อถกเถียงกันในประเด็นนี้มาโดยตลอด แต่ละครก็ยังครองอันดับต้นๆ ของรายการยอดนิยมไว้ได้ในแต่ละสถานี สังเกตได้จากค่าโฆษณาในช่วงของละครจะสูงมาก และยังสามารถเห็นได้จากเสียงตอบรับจากกลุ่มคนดูที่แสดงความชื่นชมในตัวละคร หรือเกลียดชังอย่างมากมาย เมื่อดูละครแล้วเกิดความรู้สึกเข้าถึงบทบาทที่นักแสดงเหล่านั้นโลดแล่นอยู่ในจอโทรทัศน์ รวมถึงการเกิดกระแสต่างๆ ตามมาในช่วงที่ละครเป็นที่นิยม เกิดการลอกเลียนแบบค่านิยม พฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น กระแสของการบริจาคอวัยวะที่เพิ่มขึ้นสูงอย่างมากในช่วงที่ละครเรื่อง "เฉพาะหัวใจให้เธอ" ได้แพร่ภาพเมื่อประมาณปลายปี พ.ศ. 2541 เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพลังของละครโทรทัศน์ที่มีอิทธิพลอย่างสูงต่อสังคมในปัจจุบัน จึงเป็นที่น่าสนใจในการที่ผู้สร้างจะนำความบันเทิงจากละคร มาผนวกเข้ากับสาระความรู้ แง่คิดต่างๆ ที่จะสอดแทรกเข้าไป เพื่อให้กลุ่มผู้ชมซึ่งมีเป็นจำนวนมากได้รับประโยชน์ไปพร้อมๆ กับละครที่พวกเขาเฝ้าติดตามอย่างใจจดใจจ่อ

แนวคิดหนึ่งที่เราเริ่มเข้ามาบทบาทในวงการละครในปัจจุบัน คือ การสอดแทรกสาระความรู้ เข้าไปในเนื้อหาละคร เพื่อลบล้างภาพของคำว่า “ละครน้ำเน่า” ออกจากความคิดของคนส่วนใหญ่ ดังจะเห็นได้จากในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา ผู้จัดละครแต่ละสถานีได้มีพัฒนาการในการสรรค์สร้างแนวละคร ให้มีเนื้อหาสาระที่แปลก แหกแนวออกไป จากแนวเดิมที่เคยสร้างกันมา ซึ่งในอดีตที่ผ่านมามันนั้นมักจะเน้นในเรื่องของคู่สามีภรรยา สามีนอกใจ หรือผู้หญิงแย่งสามีคนอื่น วนเวียนอยู่อย่างนี้ แต่ในปัจจุบัน ละครหลายๆ เรื่องที่ผ่านสายตา ไม่ว่าจะ เป็น “พิษกุหลาบ” นักการเมืองหญิง ที่ต่อสู้เพื่อความถูกต้อง ยุติธรรม แม้ว่าจะต้องฝ่าฟันอุปสรรคนานัปการ “ผู้หญิงคนนั้นชื่อบุญรอด” ผู้หญิงสู้ชีวิต รักเกียรติรักศักดิ์ศรีของตัวเอง ที่พยายามผลักดันตนเองให้ทัดเทียมกับคนอื่น โดยการต่อสู้ด้วยลำแข้งของตัวเอง เพื่อลบล้างคำสบประมาทจากผู้คนรอบข้าง “ประกาศิตเงินตรา” ละครสะท้อนให้เห็นถึงความโลภของมนุษย์ การใช้เล่ห์เหลี่ยมกลโกงทางธุรกิจ การหักหลังกันโดยไม่เห็นกับความเป็นเพื่อน นึกถึงแต่คำว่าเงินตรา และจบลงด้วยความล้มเหลวของผู้ที่หักหลัง เหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นการนำเสนอละครที่ผสมผสานระหว่าง “สาระ” และ “บันเทิง” เข้าด้วยกัน หรือที่เรียกกันว่า “Edutainment” ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงในการที่จะเปลี่ยนแปลงสังคมไปในทางที่ดีขึ้น

เมื่อนำมาผนวกกับอิทธิพลของคำสอนของศาสนาพุทธต่อสังคมไทยในเรื่อง “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” และ “กฎแห่งกรรม” ที่เป็นฐานความเชื่อที่มาจากแนวทางการอธิบายเรื่องราวของศาสนาพุทธผ่าน “ไตรภูมิิกถา” ถือเป็นคัมภีร์พุทธศาสนาเล่มแรกของไทยที่พระเจ้าลิไทได้ทรงพระนิพนธ์ขึ้นในรัชสมัยของพระองค์ในสมัยสุโขทัย แนวความเชื่อในเรื่องนรก สวรรค์ และโลกมนุษย์ จาก “ไตรภูมิิกถา” จึงกลายมาเป็นการสื่อสารที่ได้รับการตอบสนองและต่อยอดแนวความเชื่อที่สั่งสมอยู่ในความเชื่อของคนไทยมายาวนานจนถึงปัจจุบัน การสื่อสารแนวความเชื่อนี้ในสังคมไทยได้ปรากฏออกมาในรูปแบบต่างๆ อาทิจิตรกรรมฝาผนังตามวัดวาอาราม การแทรกแนวความเชื่อนี้ในบทกวี โคลงกลอน และวรรณกรรม ผ่านเรื่องเล่า นิทาน ตำนาน และการละคร

แม้ว่าความเชื่อในเรื่อง “บาปบุญคุณโทษ” ของสังคมไทยจะค่อยๆ ลดอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตลงไปเนื่องจากความเจริญทางวัตถุและความเสื่อมของศาสนาพุทธต่อคนไทย แต่ในความคิดลึกๆ ของคนไทยแล้ว คนไทยส่วนใหญ่ก็ยังยอมรับว่า “เวรกรรมมีจริง” และการ “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” นั้นยังเป็นคำอธิบายต่อชะตากรรมชีวิตที่คนๆ หนึ่งประสบได้เสมอมา วรรณกรรมไทยที่สะท้อนแนวความเชื่อนี้เป็นอย่างดีและเป็นที่ยอมรับกันในกลุ่มคนไทยอย่างกว้างขวางก็คือ “กฎแห่งกรรม” นอกจากนั้นละครทีวีที่เคยเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในอดีต อาทิ พิภพมัจจุราช ห้องหุ่น

หุ่นไล่กา และ เทวดาตลกสวรรค์ ต่างก็เป็นละครที่สะท้อนแนวความเชื่อในเรื่อง "บาปบุญคุณโทษ" "เวรกรรมมีจริง" และ "ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว" แทบทั้งสิ้น

โดยเนื้อเรื่องของ "เจ้ากรรมนายเวร" นั้นจะเกี่ยวกับความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การสอนให้มนุษย์คิดก่อนทำ ซึ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นความเชื่อ และคำสอนที่คนไทยผูกพันมาช้านาน โดยนำเสนอผ่านตัวละครในเรื่องราวของการชดใช้กรรมที่แต่ละคนได้ทำไว้ในอดีตชาติ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นบาปที่ร้ายแรง ไม่ว่าจะเป็นการลักขโมย การหักหลังเพื่อน การแย่งสามีเพื่อน การฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ฆ่ากระทั่งพระสงฆ์องค์เจ้า ไปถึงฆ่าบิดามารดา เมื่อถึงเวลาที่แต่ละคนต้องชดใช้กรรมที่ก่อมา จึงเกิดความสำนึกแต่ก็สายเสียแล้ว ซึ่งแต่ละภาพที่ถ่ายทอดออกมา ทำได้น่ากลัว สมจริง โดยเฉพาะภาพที่แต่ละคนต้องชดใช้กรรม เช่น คนที่ชาติก่อนเคยทำกรรมไว้ โดยการที่ละครได้สอดแทรกเรื่องราวเหล่านี้เข้ามาผสมผสานกับความบันเทิงในรูปของสื่อละครโทรทัศน์ ที่มีการผูกเรื่องให้น่าตื่นเต้น น่ากลัว และเร้าใจ ก็ทำให้ดึงดูดความสนใจ และเข้าถึงผู้ชมได้โดยง่าย ทำให้ผู้ชมได้รับทั้งความบันเทิง และสาระความรู้ในเวลาเดียวกัน

ยิ่งไปกว่านั้น ละครโทรทัศน์ชุดนี้ยังได้รับเกียรติจากสำนักงานพัฒนาคุณธรรม กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นละครโทรทัศน์เรื่องแรกที่ได้รับโล่เกียรตินิยม ในฐานะที่มีเนื้อหาละครเพื่อส่งเสริมให้คนทำความดี และเกรงกลัวต่อการทำบาป ทั้งยังเป็นบทละครที่เสริมความศรัทธา และเชื่อมั่นเรื่องหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งทางสำนักงานพัฒนาคุณธรรมนี้ เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นเพื่อรองรับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการส่งเสริมและสนับสนุนเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ของข้าราชการและประชาชนทั่วไป ส่งเสริมให้สื่อมวลชนทุกประเภทมีส่วนร่วมในการเผยแพร่และพัฒนาคุณธรรม ตลอดจนโน้มน้าวให้เห็นความสำคัญของการมีคุณธรรมในการดำรงชีวิตประจำวัน และจัดกิจกรรมยกย่องเชิดชูเกียรติบุคคลทุกสาขาอาชีพ ที่ได้ทำคุณประโยชน์แก่สังคมในการผดุงคุณธรรม โดยนำหลักธรรมทางศาสนา มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร" นี้ มีลักษณะการดำเนินการที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของสำนักงานพัฒนาคุณธรรม ซึ่งจะเป็นบรรทัดฐานที่ผู้จัดละครจะได้ผลิตละครในแนวนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมต่อไป

นอกจากนั้นละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร" ยังได้รับรางวัลเมขลาครั้งที่ 20 ประจำปี 2543 ถึง 2 รางวัล ได้แก่ละครดีเด่นในสาขาละครส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม และรางวัลผู้เขียนบทละครดีเด่น อันประกอบด้วย คุณสุพล วิเชียรฉาย คุณฐา-นวดิ สถิตยอุทธการ และคุณดำเกิง จิตะปิยะศักดิ์

ดังจะเห็นได้จากอิทธิพลของสื่อละครโทรทัศน์ และเนื้อหาของละครชุด “เจ้ากรรมนายเวร” ตามที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษามุมมองของทั้งผู้ส่งสาร ซึ่งก็คือ ทีมงานผู้สร้างสรรละคร และผู้ประพันธ์นวนิยาย และผู้รับสาร ซึ่งก็คือ ประชาชนทั่วไป ในแง่ของการรับรู้ของผู้ชม ว่าได้แง่คิด มุมมอง รวมถึงมีทัศนคติ ความคิดเห็นอย่างไรต่อละครเรื่องนี้ นอกจากนั้น ยังจะศึกษาไปถึง ความพึงพอใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ของผู้ชมว่า ภายหลังจากที่ได้รับชมละครเรื่องนี้แล้ว ได้มีการนำแง่คิดต่างๆ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตของแต่ละบุคคล แตกต่างกันอย่างไบบ้าง โดยผู้วิจัยได้วิเคราะห์ประเด็นต่างๆ เหล่านี้ ภายใต้วลีข้อมการวิจัยว่า “การรับรู้ ทัศนคติ และความพึงพอใจที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” ของผู้ชมในเขต กรุงเทพมหานคร” ซึ่งสามารถนำผลที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาผลิตรายการละครโทรทัศน์ให้มีคุณภาพ มีการสอดแทรกสาระความรู้ ค่านิยม ความคิดต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ชม และผู้ผลิตรายการ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงการรับรู้ (Perception) ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
2. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติ (Attitude) ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
3. เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจ (Gratification) ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
4. เพื่อศึกษาถึงการนำไปใช้ประโยชน์ (Uses) ของผู้ชมที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
5. เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของผู้ชมที่มีต่อการใช้กลยุทธ์สารบันเทิง (Edutainment) ผ่านละครโทรทัศน์

ปัญหานำการวิจัย

1. ผู้ชมมีการรับรู้อย่างไรต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
2. ผู้ชมมีทัศนคติอย่างไรต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
3. ผู้ชมมีความพึงพอใจอย่างไรต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
4. ผู้ชมมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างไรต่อละครโทรทัศน์ชุด "เจ้ากรรมนายเวร"
5. ผู้ชมมีทัศนคติอย่างไรต่อการใช้กลยุทธ์สารบันเทิง (Edutainment) ผ่านละครโทรทัศน์

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาผู้ชมละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” เฉพาะที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การรับรู้ (Perception)

กระบวนการการแปลหรือการตีความต่อสิ่งเร้าที่ได้รับ เป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้รับตามความเข้าใจ และความรู้สึกของแต่ละคนซึ่งจะแตกต่างกันไป โดยในการวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการเลือกรับสาร ความเข้าใจ และการตีความสารจากละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร”

ทัศนคติ (Attitude)

ความคิดเห็นหรือการแสดงเหตุผลของผู้รับสารที่มีต่อละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” ซึ่งอาจจะออกมาในเชิงเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย ชอบหรือไม่ชอบ เข้าใจหรือไม่เข้าใจ มากน้อยเพียงใด ซึ่งมีการวิพากษ์วิจารณ์ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง พร้อมเหตุผลการวิพากษ์วิจารณ์นั้นๆ อันอาจจะหมายถึง ความพึงพอใจและความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของละครเรื่องนี้

ความพึงพอใจ (Gratification)

ความรู้สึกของผู้รับสารที่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ นั่นคือเหตุผลต่างๆ ในการรับชมละครโทรทัศน์ชุด “เจ้ากรรมนายเวร” เช่น เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อสำรวจความเป็นจริง เพื่อให้ได้รับแง่คิด เป็นต้น

การนำไปใช้ประโยชน์ (Uses)

การรับรู้ในเนื้อหาสาระจากละครโทรทัศน์ ที่สามารถช่วยให้ผู้ชมได้นำแง่คิดต่างๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต อาทิ การมุ่งกระทำความดี การละเว้นบาป เป็นต้น

สาระบันเทิง (Edutainment)

กระบวนการดำเนินงานที่มีเจตนาผสมผสานข้อมูลข่าวสาร ความรู้ในด้านต่างๆ เข้ากับความบันเทิง โดยมีเป้าหมายให้บุคคลได้คิด คำนึง รับรู้ และมีการประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่พึงประสงค์ของสังคม

โดยในที่นี้ข้อมูลข่าวสาร หรือสาระความรู้ หมายถึง แง่คิดที่ส่งเสริมให้คนมุ่งกระทำความดี เกรงกลัวต่อบาป และความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม

ในขณะที่ความบันเทิง ก็คือ การเสนอผ่านสื่อละครโทรทัศน์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะทำให้เกิดความเข้าใจในผู้รับสารมากขึ้น ในแง่ของความเข้าใจ ทักษะคติ ความคิดเห็น รวมถึงความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้ผลิตละครโทรทัศน์ในการที่จะสรรค์สร้างละครโทรทัศน์ที่จะเข้าถึงผู้ชมได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการจะสื่อมากขึ้น รวมถึงการปรับปรุงให้เนื้อหาเหมาะสมกับความต้องการของผู้ชมละครโทรทัศน์
2. ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวคิดในการใช้กลยุทธ์สาระบันเทิง (Edutainment) เพื่อปลูกฝังค่านิยม ความคิด หรือความเชื่อที่เป็นประโยชน์ให้กับประชาชน
3. ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการวางแผนการใช้สื่อละครโทรทัศน์เพื่อพัฒนาประชาชน โดยการสอดแทรกเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ในด้านต่างๆ